

230.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U S T A W A

z dnia 25 lutego 1932 r.

o drogach lądowych i drogach wodnych śródlądowych w czasie wojny lub grożącego Państwu niebezpieczeństwa.

Art. 1. Z chwilą wybuchu wojny lub z chwilą zarządzenia bądź ogólnej, bądź częściowej mobilizacji, albo gdy tego wymaga interes obrony Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wojskowych, wszystkie drogi lądowe i drogi wodne śródlądowe podporządkowuje się interesom obrony Państwa.

Art. 2. (1) W czasie pokoju organy władz państwowych i samorządowych obowiązane są do ścisłego współdziałania z władzami wojskowymi w sprawach, dotyczących zapewnienia w interesie obrony Państwa sprawności sieci dróg lądowych i dróg wodnych śródlądowych, a właściciele (zarządy) dróg prywatnych obowiązani są do ścisłego stosowania się do zarządzeń właściwych władz.

(2) Zakres współdziałania oraz właściwość władz w sprawach, określonych w ust. 1, określi rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z interesowanymi ministrami. Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu i innymi interesowanymi ministrami określi tryb postępowania przy ustalaniu zwrotu nakładów, poniesionych przez właścicieli dróg prywatnych z powodu wykonania zarządzeń właściwych władz w wypadkach, gdy obowiązek wykonania dotyczących czynności nie ciąży na właścicielach dróg na podstawie innych przepisów prawnych.

Art. 3. (1) Podporządkowanie interesom obrony Państwa dróg lądowych i dróg wodnych śródlądowych (art. 1):

a) powoduje, że samorządowe i prywatne drogi lądowe i drogi wodne śródlądowe przechodzą pod zarząd Ministra Robót Publicznych, a dotychczasowe zarządy tych dróg stają się jego organami wykonawczymi;

b) nakłada na właścicieli (zarządy) dróg lądowych i śródlądowych dróg wodnych obowiązek utrzymywania tych dróg w stanie, zdatnym do użytku, tudzież obowiązek utrzymania posiadanego przez nich taboru, urządzeń oraz fachowo-technicznego kierownictwa i obsługi.

Koszty utrzymywania dróg samorządowych mają być pokrywane nadal z dotychczasowych źródeł;

c) nakłada na właścicieli (zarządy) dróg lądowych i dróg wodnych śródlądowych obowiązek wykonywania wszelkich, związanych z interesem obrony Państwa żądań właściwych władz wojskowych co do odnośnych dróg;

d) nakłada na właścicieli (zarządy) dróg lądowych i dróg wodnych śródlądowych obowiązek do-

starczenia na żądanie właściwych władz wojskowych posiadanych materiałów, taboru lub narzędzi, potrzebnych dla utrzymania na tych drogach komunikacji i łączności wojsk.

(2) Właściwość władz wojskowych, powołanych do występowania z żadaniami, wskazanymi w pkt. c) i d), określi rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrami Robót Publicznych i Spraw Wewnętrznych, na terenie zaś, objętym stanem wojennym, rozporządzenie Naczelnego Wodza.

Art. 4. W warunkach, wymienionych w art. 1, gdy działalność zarządów (właścicieli) dróg lądowych i dróg wodnych śródlądowych nie odpowiada wymaganiom obrony Państwa lub nie może zaspokoić potrzeb tej obrony, służy Ministrowi Spraw Wojskowych, a na terenie, objętym stanem wojennym, Naczelnemu Wodzowi, względnie upoważnionym przez nich organom, prawo wydawania wszelkich zarządzeń w zakresie komunikacji lądowej i wodnej, które ze względu na interes obrony Państwa okażą się potrzebne.

Art. 5. (1) Funkcjonariusz dróg lądowych i dróg wodnych śródlądowych, który w warunkach, wymienionych w art. 1, porzuca samowolnie służbę, albo umyślnie narusza lub zaniedbuje obowiązki służbowe, albo też dopuszcza się umyślnie innego działania lub zaniechania, obniżającego sprawność komunikacji lądowej lub wodnej, lub zagrażającego ruchowi na wymienionych wyżej drogach, ulega karze więzienia do lat pięciu, o ile w czynie tym nie mieszczą się znamiona przestępstwa, zagrożonego karą surowszą.

(2) W warunkach, wymienionych w art. 1, może Prezydent Rzeczypospolitej drogą rozporządzenia, wydanego na wniosek Ministra Spraw Wojskowych, poddać funkcjonariuszów dróg lądowych i dróg wodnych śródlądowych właściwości sądów wojskowych za przestępstwa, polegające na czynach, wymienionych w ustępie pierwszym niniejszego artykułu.

Art. 6. (1) W warunkach, wymienionych w art. 1, może być każdy pracownik dróg lądowych i dróg wodnych śródlądowych aż do 60 roku życia powołany do wojskowej służby drogowej lub wojskowej służby żegluga śródlądowej, o ile w myśl obowiązujących ustaw nie podlega obowiązkowi czynnej służby wojskowej, służby w rezerwie lub w pospolitem ruszeniu.

(2) Nadto do tej służby mogą być wówczas powołani i ci obywatele Państwa Polskiego aż do 60 roku życia łącznie:

a) którzy byli pracownikami dróg lądowych lub dróg wodnych śródlądowych;

b) którzy mają fachowe wykształcenie lub fachową praktykę w powyższej dziedzinie,

o ile w myśl obowiązujących ustaw nie ciąży na nich obowiązek czynnej służby wojskowej, służby w rezerwie lub w pospolitem ruszeniu.

Art. 7. (1) Ilość i kategorie osób, mających być powołanymi w myśl art. 6, sposób powołania oraz czas pełnienia służby określa każdorazowo w drodze zarządzenia Minister Spraw Wojskowych.

(2) Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych, Ministra Skarbu i Ministra Robót Publicznych określi wysokość uposażenia powołanych do wojskowej służby drogowej lub wojskowej służby żegluga śródlądowej w czasie pełnienia przez nich tej służby.

Art. 8. Powołani w myśl art. 6 do wojskowej służby drogowej lub wojskowej służby żegluga śródlądowej stają się osobami wojskowymi, podlegającymi narówni z innymi osobami wojskowymi władzom, ustawom i sądom wojskowym i jako takie składają przysięgę wojskową.

Art. 9. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrom: Spraw Wojskowych, Robót Publicznych, Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości i Skarbu każdemu we własnym zakresie działania.

Art. 10. Ustawa niniejsza wchodzi w życie w 3 miesiące po ogłoszeniu.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *A. Prystor*

Kierownik Ministerstwa Spraw Wojskowych: *Fabrycy*

Minister Robót Publicznych: *Norwid Neugebauer*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*

Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*

Minister Skarbu: *Jan Piłsudski*

---

b) odstąpienie z likwidowanego majątku całości lub części aktywów, wpisanych do tego rejestru, innych zaś aktywów tylko o tyle, o ile pozostały majątek likwidowany wystarczy na zaspokojenie długów zakładu.

Art. 3. (1) Umowę w przedmiocie przeniesienia całości lub części ubezpieczeń, dla których nie jest przewidziany obowiązek prowadzenia rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego, zakład ubezpieczeń likwidujący się może zawrzeć tylko wtedy, gdy jednocześnie z uchwaleniem likwidacji uchwalono bądź zawarcie umowy o przeniesienie ubezpieczeń, bądź też